

2024-12-09

Dnr: 2024/8526

Regeringskansliet
fi.remissvar@regeringskansliet.se
cc: fi.ofa.k.remissor@regeringskansliet.se

Yttrande över Staten och kommunsektorn – samverkan, självstyrelse, styrning

Region Östergötland har beretts möjlighet att yttra sig över remissen ”Staten och kommunsektorn – samverkan, självstyrelse, styrning”.

Sammanfattning

Region Östergötland anser att de överlämnade förslagen i utredningen tydligt signalerar en önskan om ökad statlig styrning. Region Östergötland ser en risk kopplat till tendenserna att öka den statliga styrningen i omfattning, då det riskerar ske på beskostand av det regionala och kommunala självstyret. Region Östergötland ser hellre en ömsesidig samverkan mellan stat och regioner.

- Region Östergötland avstyrker förslaget om en stärkt roll för länsstyrelserna då Region Östergötland värnar en fortsatt direktkontakt gentemot myndigheterna.
- Region Östergötland avstyrker utredningens förslag kring statlig organisering, främst kopplat till Socialstyrelsens regionalisering.
- Region Östergötland tillstyrker förslagen om förtydligande i kommunallagen kopplat till distanssammanträden.
- Region Östergötland har invändningar kring stora delar av betänkandet, då många förändringar som föreslås är omfattande och har stor påverkan på rådande samverkansformer. Samtidigt är det också viktigt att konstatera att det finns områden inom sjukvården som hade mått bra av nationell samordning, men det skulle behövas en långt mycket djupare utredning för de ändamålen.

2024-12-09

Dnr: 2024/8526

Kapitel 11. Statens samverkan med kommuner och regioner

Utredningen bedömer att det inte behövs någon ny lagstadgad skyldighet för kommuner och regioner att samverka med staten. Däremot används begreppet samverkan otydligt i utredningen. I vissa sammanhang handlar det om en förstärkt statlig styrning, medan det i andra innebär att kommuner och regioner ska förse staten med bättre information som underlag för statlig styrning.

Region Östergötland motsätter sig starkt dessa förslag, särskilt att länsstyrelserna får en mer framträdande roll i statens inflytande och samverkan i länen. Regionens nuvarande samverkansstrukturer, exempelvis de regionala råd som redan finns, har en tydlig demokratisk förankring där regionerna som ansvariga för den regionala utvecklingen är huvudman. En modell där landshövdingen själv utser ledamöter riskerar att skapa en grundläggande ojämlikhet mellan aktörerna. Dessutom har Region Östergötland vissa tveksamheter kring länsstyrelsernas förmåga att brett bedöma aktuella utvecklingsfrågor, särskilt om dessa beslut fattas utan förankring hos folkvalda politiker. Parallella samverkanstrukturer riskerar bara att ge mer otydlighet i systemet. Framför allt ser Region Östergötland inte några fördelar kring detta kopplat till arbetet med hälso- och sjukvård.

Region Östergötland instämmer i att snabba och tydliga informationsflöden är avgörande vid kris och krisberedskap. Informationen inom hälso- och sjukvårdsområdet, som regleras av hälso- och sjukvårdslagen samt smittskyddslagen, bör dock gå direkt mellan regionerna och de sektorsansvariga myndigheterna. Detta för att undvika fördröjningar, oklarheter och parallella processer.

Region Östergötland delar inte heller utredningens bedömning när det gäller samverkan mellan staten och kommunsektorn i privaträttslig form – som exempelvis i gemensamt ägda bolag. Region Östergötland motsätter sig att samverkan i bolagsform avfärdas.

Slutligen vill Region Östergötland betona de viktiga beroendeförhållandena mellan den regionala och kommunala hälso- och sjukvården samt arbetet med krisberedskap och civilt försvar. Dessa områden kräver samordnade och gemensamma insatser för att fungera effektivt.

Kapitel 12. Statens samverkan med Sveriges Kommuner och Regioner

Region Östergötland delar inte utredningens uppfattning att överenskommelser mellan staten och SKR inte är en lämplig form för samverkan mellan staten och kommunsektorn. Formen för samverkan avgörs bäst i relation till vad ändamålet med samverkan är.

Region Östergötland förespråkar finansiering genom generella statsbidrag, eftersom det är administrativt smidigt och ger möjlighet att prioritera utifrån lokala och regionala behov. Samtidigt har regionen förståelse för att

2024-12-09

Dnr: 2024/8526

regeringar ibland vill genomföra särskilda satsningar för att uppnå sina politiska mål. I sådana fall kan överenskommelser skapa en gemensam förståelse för de problem som ska lösas och ge tydliga ramar för vilka strategier som är mest effektiva för att nå önskade resultat.

Inom hälso- och sjukvårdens kunskapsstyrning finns idag strukturerad och regelbunden samverkan genom överenskommelsen mellan myndigheterna i *Rådet för styrning med kunskap*, regionernas nationella kunskapsstyrning samt regeringens avsiktsförklaring om en gemensam kunskapsstyrning. Region Östergötland anser att nuvarande samverkan är välfungerande och möter de behov som finns för dialog och samverkan samt utveckling och lärande.

Region Östergötland anser inte att en så pass omfattande åtgärd är rimlig i förhållande till de punkter betänkandet behandlar. Åtgärder av så omfattande och ingripande karaktär bör endast vidtas mot bakgrund av djupare underlag, än vad som kunnat åstadkommas inom ramen för utredningen.

Region Östergötland invänder också mot de delar som avser samverkan mellan staten och huvudmännen inom hälso- och sjukvården. Utgångspunkten är primärt subsidiaritetsprincipen, att beslut fattas bäst så nära medborgaren som möjligt. En tvingande modell så som beskrivs i utredningen bör därför anses olämplig.

Kapitel 15. Deltagande på distans i fullmäktige- och nämndsammanträden

Region Östergötland tillstyrker utredningens bedömning kring möjligheterna att delta på distans vid fullmäktige- och nämndmöten. Region Östergötland delar uppfattningen om förslag till ny reglering.

Marie Morell
Regionstyrelsens ordförande

Mikael Borin
Regiondirektör